

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, J. Tumo-Vaižganto g. 4-1, LT-01108 Vilnius, tel. (8 5) 210 7161, faks. (8 5) 210 7160, el. p. info@ekgt.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188756614

Studijų kokybės vertinimo centrai

2020-02-27 Nr. S-42

DĖL PASTABŲ KULTŪROS STUDIJŲ KRYPTIES APRAŠO PROJEKTUI

Pateiktą Kultūros studijų krypties aprašo (toliau – Aprašas) projektą iš esmės vertiname teigiamai ir jo rengėjams dėkojame už siekius sudaryti kiek įmanoma geresnes galimybes studijuoti etnologiją ir folkloristiką Kultūros studijų kryptyje. Kai kuriuos pasiūlymus dėl Aprašo tobulinimo pateikiame priede „Pastabos dėl kultūros studijų krypties aprašo projekto“.

Kita vertus, apgailestaujame, kad iš studijų krypčių sąrašo buvo išbraukta atskira Etnologijos ir folkloristikos studijų kryptis vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu 2016 m. gruodžio 1 d. Nr. V-1075 „Dėl studijų krypčių ir krypčių grupių, pagal kurias vyksta studijos aukštosiose mokyklose, sąrašo, jo keitimo tvarkos, kvalifikacinių laipsnių sąrangos ir studijų programų pavadinimų sudarymo principų patvirtinimo“. Tokiu būdu buvo nutraukta etnologijos ir folkloristikos nuoseklią plėtrą Lietuvoje užtikrinanti grandinė, jungianti į visumą šios krypties specialistų rengimą bakalauro ir magistrantūros studijose, doktorantūrą bei etnologijos mokslą, kurio kryptis įvardyta kaip atskira mokslo kryptis 07H (žr. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymą 2012 m. spalio 16 d. Nr. V-1457 „Dėl mokslo krypčių patvirtinimo“).

Suteikta galimybė studijuoti etnologiją ir folkloristiką Kultūros studijų kryptyje nėra pilnavertė dėl įvairių priežasčių. Pirma, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme (toliau – Įstatymas) įtvirtintas lituanistikos tyrimų ir studijų prioritetas ypač tiko atskirai Etnologijos ir folkloristikos studijų krypties, tačiau pavertus etnologijos ir folkloristikos studijas Kultūros studijų dalimi, Apraše nebeliko ir Įstatyme pabrėžtos lituanistinių studijų svarbos, kuri siejama su esminių tautos tapatybės išsaugojimo, stiprinimo Lietuvoje ir užsienyje bei jos raidos uždavinių sprendimu. Antra, pateiktame Kultūros studijų krypties apraše nėra atskirai apibrėžiamos krypties Sudėtinės dalys (to, matyt, reikalauja studijų krypties aprašo rengimo taisyklės), todėl trūksta etnologijos ir folkloristikos sampratos ir aprėpties išaiškinimo, specialiųjų reikalavimų studijoms vykdyti nustatymo bei siekiamų rezultatų įvardijimo. Trečia, Kultūros studijų kryptis neturi savo tautos nei doktorantūroje, nei mokslo krypčių klasifikatoriuje, kai Etnologija šiose aukščiausiose dviejose pakopose yra įvardyta ir pasižymi aiškia specifika, todėl ja remiantis turėtų būti rengiami specialistai ir žemesnėse pakopose.

Todėl, nepaisant teigiamo Aprašo projekto vertinimo, ir toliau laikomės pozicijos, kad vertėtų gražinti savarankišką Etnologijos ir folkloristikos studijų kryptį į studijų krypčių sąrašą.

PRIDEDAMA: Pastabos dėl kultūros studijų krypties aprašo projekto, 4 lapai.

Tarybos pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

Pastabos dėl kultūros studijų krypties aprašo projekto

Teikia Etninės kultūros globos tarybos pirmininkė Dalia Urbanavičienė, el. p. daliau@gmail.com
Institucijos pavadinimas ar asmens vardas, pavardė, el. paštas

	Dokumento punktas	Pastabos/Siūlymai
I skyrius. Bendrosios nuostatos		I skyriui pastabų neturiu
II skyrius. Studijų krypties samprata ir aprėptis	16	Reikėtų pataisyti numeraciją – du 16-ti punktai
	16	Pirmajame 16 punkte nurodoma, kad „Kultūros studijos apima platų teorinių ir praktinių žinių lauką“, kai toliau ne kartą (pvz., 20, 32, 44 punktuose) pagrįstai kalbama ne tiek apie „praktines žinias“, kiek apie „praktinius gebėjimus“, todėl cituojamas teiginys taisytinai į „teorinių žinių ir praktinių žinių gebėjimų lauką“.
	16, 17 ir kt.	Siame skyriuje ir vėliau naudojami terminai „atmintis“, „atminties studijos“, tuo tarpu su kultūra yra daugiau susijusi istorinė atmintis, o šiaip atmintis gali būti ir kitų studijų objektas (pvz., VDU SMF Psichologijos katedra turi studijų programą „Kognityvinė psichologija: suvokimas ir atmintis“). Todėl rekomenduotina 16 punkte ir toliau vartoti terminą „istorinė atmintis“.
	18.	Reikėtų šį punktą papildyti: rengiant Kultūros studijų krypties programas būtina remtis dar ir šalies poreikiais siekiant užtikrinti Lietuvos nacionalinės kultūros (kartu ir regioninės, etninės kultūros) plėtrą .
	19.3	Siūlyčiau paryškinti pažymėtai žodžiais papildyti šį teiginį: „Kultūros reikšmės, dėsningumu ir ypatybių suvokimo, kultūros įvairovės apžinimo ugdymas“.
	20.	Siūlyčiau papildyti: „Profesinė Kultūros krypties studijų absolventų veikla apima tas sritis, kuriose reikalingas kultūros išmanymas ir jos analizės gebėjimai, t. y.: teorinius ir praktinius kultūros tyrimus (duomenų kaupimą , analizę, kritiką, vertinimą), kultūrinės ir švietimo veiklos organizavimą (edukacinių kultūrinių projektų, programų, iniciatyvų rengimą ir įgyvendinimą, darbą įvairiose kultūros organizacijose, folkloro ansambliuose ir kt.), kultūros kritiką, kultūros srities administravimą, kultūros politikos (kartu ir regioninės, etninės kultūros) vertinimą, formavimą ir įgyvendinimą, kultūrinę diplomaciją ir komunikaciją, su kultūra susijusių politinių klausimų sprendimus, kultūros žinių, išmanymo ir analizės gebėjimų taikymą viešosios informacijos rengimo, sklaidos, vertinimo (žiniasklaidos, viešųjų ryšių), reklamos ir kitų praktinių kūrybinių veiklų srityse.“

III skyrius. Bendrieji ir specialieji studijų rezultatai	23.1.6	Siūlyčiau papildyti: „Žino ir geba taikyti pagrindinius konkrečios Sudėtinės dalies tyrimo metodus, leidžiančius pagal atitinkamos disciplinos reikalavimus kaupiti tyrimams reikalingus duomenis , analizuoti ir interpretuoti šaltinius ir (ar) empirinę medžiagą ir supranta kitų Kultūros studijų tyrimo lauke naudojamų metodų taikymo galimybes.“
	23.2.2	Siūlyčiau papildyti: „Geba konsultuodamiesi surasti, identifikuoti, atrinkti, nagrinėti, apibendrinti ir pristatyti skirtingų formų šaltinius ir (ar) empirinę medžiagą, atlikti lauko tyrimus užfiksuojant naujus duomenis , pasirinkti tinkamus tyrimo metodus ir juos taikyti“
	23.2.3	Siūlyčiau papildyti: „Geba konsultuodamiesi atlikti Sudėtinės kultūros studijų dalies disciplinos ir atitinkamų akademinio rašto darbų reikalavimus atitinkantį tyrimą, kuriame demonstruojamas kultūros istorijos, kultūrinės ir socialinės antropologijos, etnologijos ir folkloristikos, šiuolaikinių kultūros tyrimų, istorinės atminties studijų tradicijos ir naujausių aktualijų išmanymas, vertinimas bei kritiškas interpretavimas.“
	23.3.1	Siūlyčiau papildyti: „Geba identifikuoti, suvokti ir vertinti kultūros reiškinius, jų svarbą socialinių, kultūrinių, politinių bei ekonominių procesų kontekstuose, juos pristatyti visuomenei.“
	23.3.2	Siūlyčiau papildyti: „Geba atpažinti nematerialaus kultūros paveldo reiškinius, etninės kultūros vertybes (tarp jų ir materialias) , suvokti jų puoselėjimo poreikį, atlikti lauko tyrimus , kaupiti ir sisteminti duomenis; aktualizuoti tradicinės kultūros reiškinius, dalyvauti rengiant jų tęstinumą užtikrinančias priemones.“
	23.4	Siūlyčiau papildyti šį punktą papunkčiu: „ Suvokia atskirų kultūros sričių savitas ypatybes, supranta tų sričių atstovų (kultūros kūrėjų) naudojamą terminiją ir sąvokas, geba su jais bendrauti ir bendradarbiauti. “
	24.1.1	Siūlyčiau papildyti: „Išmano konkrečios Kultūros studijų Sudėtinės dalies mokslo raidą ir specifiką , geba paaiškinti santykį su kitais glaudžiai susijusiais mokslais, geba kritiškai suvokti šių mokslų reikšmę tyrimams.“
	24.2.1	Siūlyčiau papildyti: „Geba savarankiškai atlikti Kultūros studijų srities tyrimus, atsižvelgdami į nacionalinį (ar regioninį), tarptautinį ir tarpkultūrinį kontekstą, ir reflektuoti tyrimų rezultatus iš nacionalinės bei tarptautinės kultūros studijų ir integraliai susijusių mokslų perspektyvos.“

	24.2.3	<p>Siūlyčiau papildyti: „Geba savarankiškai surasti ir kritiškai vertinti skirtingų formų šaltinius ir (ar) empirinę medžiagą, atliekant lauko tyrimus sukaupti naujus duomenis, geba juos analizuoti ir interpretuoti, suvokia jų taikymo potencialą, ribotumą ir problemišumą konkrečiam tyrimui.“</p>
	24.3.1	<p>Siūlyčiau papildyti: „Geba formuluoti moksliniais argumentais ar realiomis praktikomis pagrįstus siūlymus sprendžiant skirtingų kultūros sričių teorines ir praktines problemas; geba kritiškai mąstyti, rašyti mokslinius ir mokslo populiarinimo straipsnius bei recenzijas, skaityti paskaitas, įsitraukti į akademines ir viešąsias kultūros lauko diskusijas ir pateikti argumentuotą nuomonę.“</p>
	24.3.2	<p>Siūlyčiau papildyti: „Geba analizuoti ir vertinti materialiųjų ir nematerialiųjų kultūros paveldą, istorinę atmintį kaip socialinį ir kultūrinį reiškinį, tradicijos (ar tradicijų) formavimosi procesą ir šiuolaikinę raišką, geba pažvelgti į dabarties kultūros aktualijas iš istorinės perspektyvos.“</p>
IV skyrius. Dėstymas, studijavimas ir vertinimas	30.	<p>Siūlyčiau koreguoti: „Visos taikomos studijų metodai formos (pavyzdžiui, paskaitos, seminarai, praktiniai užsiėmimai, konsultacijos, savarankiškas darbas, grupinis darbas, praktika ir kt.) ir metodai (pavyzdžiui, teorinės medžiagos pateikimas, aiškinimas, iliustravimas ir komentavimas; praktikos pavyzdžių pristatymas, analizavimas, aptarimas, apibendrinimas; atvejų studijos; „minčių lietus“; diskusijos; debatai; savarankiška studijų medžiagos analizė; savarankiškas individualių ar grupinių užduočių atlikimas ir pristatymas; vaidmenų žaidimai; ekspertų metodas; minčių, sąvokų, koncepcijų žemėlapių sudarymas; projektinis mokymas; probleminis mokymas; reflektavimo dienoraščiai; mokomosios išvykos; lauko tyrimai (tarp jų ir atliekami stebėjimo dalyvaujant metodu), interviu, studijos <i>in situ</i>; virtualūs mokymo metodai ir kt.) privalo sudaryti studentams galimybę išsiugdyti numatytas bendrąsias bei specialiąsias kompetencijas ir užtikrinti efektyvų mokymosi procesą.“</p>
V skyrius. Studijų programų vykdymo reikalavimai	46	<p>Čia nurodoma: „Pasirinkus praktikos instituciją, sudaroma trišalė sutartis tarp studento, aukštosios mokyklos ir praktikos institucijos.“ Tačiau šis teiginys kelia abejonių, turint omenyje etnologijos ir folkloristikos studijas: argi nebegali pati aukštoji mokykla, kaip anksčiau, organizuoti studentų praktikos (pavyzdžiui, suplanuoti studentų praktiką savo rengiamose folkloro ar etnologinės medžiagos kaupimo ekspedicijose, suteikti studentams galimybę sutvarkyti toje aukštojoje mokykloje sukauptą archyvinę folkloro medžiagą ir pan.), ar tikrai turi būti privaloma trišalė sutartis?</p>